

บทบาทและผลงานด้านการเมือง
ของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021
Role and achievements in politics of Mrs. Angela Merkel,
Prime Minister of Germany, 2005 to 2021.

ธโสธร ตูทองคำ¹

Thasothorn Tootongkam

บทคัดย่อ

บทความเรื่องบทบาทและผลงานด้านการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาททางการเมืองและผลงานด้านการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021 เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นนายกรัฐมนตรีของเยอรมนี ที่เป็นที่ยอมรับอย่างสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากรากฐานทางความคิดของ นางอังเกลา แมร์เคิล ที่สั่งสมต่อเนื่องยาวนาน เป็นบุคคลที่เกิดในเยอรมนีตะวันตกและ เจริญเติบโตในเยอรมนีตะวันออก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านวิทยาศาสตร์ ทำงานด้านวิจัยและวิชาการกับสถาบันวิชาการชั้นนำ นำไปสู่การก่อรูปแนวคิดและนโยบาย สาธารณะที่เป็นทั้งอนุรักษ์นิยมและเสรีนิยม ก้าวสู่ตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ และดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเยอรมนี นับเป็นช่วงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ สรรค์สร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในประเทศ ตัวอย่างที่สำคัญ คือ

¹ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อีเมลล์ Thasothorn@hotmail.com, Thasothorn@yahoo.com

การนำแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงมาใช้ในการเมืองเยอรมนี การลดบทบาทของกองทัพและต่างประเทศ ที่สำคัญ กลายเป็นบุคคลที่มีความโดดเด่นจากความพยายามลดความขัดแย้งและนำโลกไปสู่สันติภาพ

คำสำคัญ: อังเกลา แมร์เคิล, บทบาท, ผลงาน, การเมือง

Abstract

This article aims to study the political role and contributions of Mrs. Angela Merkel in politics, serving as Prime Minister of Germany from 2005 to 2021, based on relevant documentation.

The study found that Angela Merkel is Germany's Prime Minister who is highly regarded both home and abroad. The foundation of the ideas of Mrs. Angela Merkel accumulated continuously for a long time. She was born in West Germany and raised in East Germany. Graduated with a doctoral degree in science, working in research and academics with leading academic institutions. These led to the formation of conservative and liberal ideas and public policies. Step into most important political positions and serve as Prime Minister of Germany. It is a period of significant change in this country by creating political changes. For example, is applying the concept of women to German politics. Reducing the role of the army and internationally, most importantly, becoming a distinguished person for their efforts reducing conflicts and lead the world to peace.

Keywords : Angela Merkel, role, performance, politics

บทนำ

นางอังเกลา แมร์เคิล (Angela Merkel) นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021 นับเป็นนายกรัฐมนตรีที่เป็นสตรีคนแรกของเยอรมนี เป็นนายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งยาวนานมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของประเทศนับตั้งแต่ภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 รองจากนายเฮลมุท โคห์ล (Helmut Kohl) เพราะครองตำแหน่งเป็นเวลากว่า 16 ปี เป็นบุคคลที่ทรงอำนาจและอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งในยุโรป และเป็นบุคคลที่นิตยสารฟอร์บส์ (Forbes) จัดให้เป็นผู้หญิงที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในโลกเป็นเวลากว่า 10 ปี ติดต่อกัน ระหว่าง ค.ศ. 2006 ถึง 2009 และ ค.ศ. 2011 ถึง 2020² เสมือนเป็นสตรีเหล็กจากการเป็น ผู้นำของโลกเสรี การพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่นับเป็นบันทึกหน้าหนึ่งของ ประวัติศาสตร์ที่อยู่ในความทรงจำของผู้คนร่วมสมัยได้เป็นอย่างดีถึงผู้นำที่มีแบบฉบับ เฉพาะตัว ท่ามกลางปัญหาและวิกฤตการณ์ผู้นำ การปกครองระบอบประชาธิปไตยประเทศ และระหว่างประเทศ ที่แผ่ขยายไปทั่วโลก บนพื้นฐานความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่และความล้มเหลวเป็นส่วนน้อยที่ทำให้เยอรมนีซึ่งเป็นประเทศที่มีรากฐานที่ดีมากอยู่แล้ว ก้าวสู่การเป็นประเทศมหาอำนาจชั้นนำ จนกลายเป็นเสาหลักของสหภาพยุโรปอย่างแท้จริง ตลอดกว่าสองทศวรรษ และความสำเร็จของเยอรมนีที่ส่งงานท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ของโลก เกิดขึ้นไม่ได้เลยหากไม่มีผู้นำที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ชื่อนางอังเกลา แมร์เคิล นับเป็นที่มาของบทความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารากฐานทางความคิดของนางอังเกลา แมร์เคิล

² นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นที่ยอมรับจากการเป็นผู้หญิงที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในโลกเป็นเวลา 14 ปี นับตั้งแต่ ค.ศ. 2005 ถึง ค.ศ. 2020 ยกเว้น ค.ศ. 2010 ที่ตกเป็นของนางมิเชล โอบามา สุภาพสตรีหมายเลข 1 ของสหรัฐอเมริกา ภรรยานายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ระหว่าง ค.ศ. 2009 ถึง 2017 See such as (1) Forbes. (2020). “Angela Merkel, Christine Lagarde And Kamala Harris Top Forbes’ 100 Most Powerful Women List” **Forbes** December, 12 Retrieved January, 3 from <https://www.forbes.com/sites/forbespr/2020/12/08/angela-merkel-christine-lagarde-and-kamala-harris-top-forbes-100-most-powerful-women-list/?sh=544e137b1a5f> (2) Forbes. (2020) “Angela Merkel” **Forbes** Retrieved January, 3 from <https://www.forbes.com/profile/angela-merkel/?sh=55f7d68922dd>

ที่นำไปสู่การสรรค์สร้างผลงานและความเปลี่ยนแปลงของเยอรมนีตลอดช่วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021 ทำให้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วน ประกอบด้วย รากฐานทางความคิดของนางอังเกลา แมร์เคิล กับการก่อรูปแนวคิดและนโยบายสาธารณะ บทบาทและผลงานด้านการเมืองของรัฐบาลนางอังเกลา แมร์เคิล กับความเปลี่ยนแปลงของเยอรมนี และบทสรุป : บทบาทและผลงานด้านการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021

รากฐานทางความคิดของนางอังเกลา แมร์เคิล กับการก่อรูปแนวคิดและนโยบายสาธารณะ

การเกิดที่เยอรมนีตะวันตกของนางอังเกลา แมร์เคิล ใน ค.ศ. 1954 และเจริญเติบโตที่เยอรมนีตะวันออกที่เมืองด้านเหนือของกรุงเบอร์ลินตะวันออก จากการที่บิดาเป็นบาทหลวงของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ลัทธิลูเธอรันซึ่งเป็นเป้าหมายของการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของเยอรมนีตะวันออกของหน่วยตำรวจลับ ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล ผู้ชาญฉลาด รับรู้ถึงการที่เธอไม่ใช่ศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่าง การพังทลายของกำแพงเบอร์ลินใน ค.ศ. 1989 ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านเคมีควอนตัมและทำงานเป็นนักวิทยาศาสตร์ด้านการวิจัย หันหลังให้กับงานเดิม และทำงานการเมือง ซึ่งเป็นงานใหม่นับเป็นก้าวที่สำคัญจากการเข้าร่วมกลุ่มการเมืองที่ถูกก่อตั้งละแวกบ้าน นับเป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวสู่วิถีทางการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล และมีความก้าวหน้าในระบบการเมืองเยอรมนีอย่างต่อเนื่อง จากความหลักแหลม เดียวคม การกำหนดกลยุทธ์สำหรับแผนการอย่างเหมาะสม นำไปสู่การครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเยอรมนีที่เป็นเสมือนเป็นอัครมหาเสนาบดีของสหพันธ์ (Federal Chancellor) สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021 (Miller, 2020)

จากรากฐานการศึกษาที่นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นนักเคมีภายหลังจากการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านควอนตัมเคมี จากมหาวิทยาลัยคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx University) หรือมหาวิทยาลัยแห่งไลพ์ซิก (University of Leipzig) ในปัจจุบัน และทำงานด้านวิชาการ ฝึกฝนบ่มเพาะให้นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นบุคคลที่ช่างสังเกต พินิจพิเคราะห์

จากสิ่งที่ศึกษา ตามลักษณะของนักวิจัยที่ดี ทั้งหมดทั้งมวลล้วนแล้วแต่นำไปสู่การเป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลข้อเท็จจริงซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล กลายเป็นนักปฏิบัติมากกว่านักทฤษฎีหรือนักอุดมคตินิยมซึ่งแตกต่างจากนักการเมืองเยอรมนี คนอื่นอย่างเด่นชัด (Ovortrup, 2016) ความเชื่อมั่นในความคิดและการปฏิบัติทางศาสตร์ แสดงออกจากการจัดทำโพลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (Public Opinion) อย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอ นับเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีการหนึ่งที่ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล จับกระแสสังคมการเมือง และตัดสินใจออกนโยบายสาธารณะเพื่อสนองตอบต่อบรรยากาศทางการเมืองของประชาชนและรักษาความนิยมของรัฐบาลและพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครต (ณรงญา ตัญญพัฒน์กุล, 2021)

ความฉลาดหลักแหลมที่อ่านเกมและเข้าใจผู้คนของนางอังเกลา แมร์เคิล ทำให้เข้าใจความรู้สึกของประชาชน ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงลงคะแนน สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อให้เกิดความไว้วางใจในประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีจากประเทศพันธมิตรระดับระหว่างประเทศ (Nevett, 2021) ลักษณะสำคัญของผลงานของนางอังเกลา แมร์เคิล นั้น ไม่ได้แสดงถึงความหิวหา วาบวบ และฉาบฉวย แต่เป็นผลงานที่มาจากความมุ่งมั่น ความหนักแน่น ความตั้งใจ ความชาญฉลาด จากบุคลิกภาพที่ตรงไปตรงมา เอาจริงเอาจัง เอาการเอางาน มีความน่าเชื่อถือ แม้ประชาชนส่วนหนึ่งวิพากษ์วิจารณ์ว่าปราดจากวิสัยทัศน์ แต่ประชาชนจำนวนมากทราบดีว่าพวกเขาได้อะไรจากนายกรัฐมนตรีท่านนี้ (Nevett, 2021) หากเลือกเข้าไปทำหน้าที่หรือการทำงานทางการเมือง

การประพฤติปฏิบัติด้านการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล ที่มีรากฐานจากการรับฟังข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ทำให้ส่วนหนึ่งถอยห่างหรือละทิ้งจากแนวคิดหรืออุดมการณ์อนุรักษ์นิยมที่เป็นรากฐานทางความคิดของพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครต ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สังกัด ก่อให้เกิดรูปแบบทางการเมืองแบบแมร์เคิลหรือแมร์เคิลนิยม (Merkelism) เพราะเน้นทางสายกลาง สมฤทธิผลในทางปฏิบัติ บนพื้นฐานการตัดสินใจจากข้อมูลที่ครบถ้วน รอบด้าน เพื่อเพิ่มความถูกต้อง ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บนเงื่อนไขการยื้อเวลาการตัดสินใจออกไปให้มากที่สุด เป็นการตัดสินใจในวินาทีสุดท้าย เป็นการสร้าง

ฉันทามติเพื่อขยายแนวร่วม สลายความเป็นการเมือง ความเป็นข้าราชการเมือง การเสนอแนวคิดหลากหลายประเด็น เป็นที่มาของเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความชอบธรรมทางการเมือง เป็นเบื้องหลังของความสำเร็จจุลวงและความก้าวหน้าของนโยบายสาธารณะหลากหลายนโยบายของเยอรมนีและสหภาพยุโรป ซึ่งแลกมาด้วยมรดกทางการเมืองที่กำกวมไว้หลักการ และขาดวิสัยทัศน์ของอนาคต นับเป็นความสลับซับซ้อนที่แฝงเร้นตามแบบแผนการเมืองแบบมาร์คเคิล (ณรงญา ตัญญพัฒน์กุล, 2021) แสดงถึง แม้นางอังเกลา แมร์เคิล สังกัดพรรคการเมืองที่มีแนวนุรักษนิยม แต่กลับมีแนวคิดและอุดมการณ์พื้นฐานทั้งเหมือนและแตกต่างจากพรรค เป็นการผสมผสานระหว่างความทันสมัย ความก้าวหน้า ความเป็นเสรีและเปิดกว้าง ที่ปรากฏจากแนวคิดและนโยบายสาธารณะที่หลากหลายจำนวนมากกับความล้าหลัง ความเป็นอนุรักษ ความเป็นจารีต และความไม่เปลี่ยนแปลง จากแนวคิดและนโยบายสาธารณะบางด้าน นำไปสู่การสรรค์สร้างนโยบายสาธารณะและก่อกำเนิดเป็นผลงานเป็นความเปลี่ยนแปลงของเยอรมนี และสังคมระหว่างประเทศ เป็นภาพรวม

จากแนวคิดและพฤติกรรมของนางอังเกลา แมร์เคิล ที่เกิดขึ้น นำไปสู่บทบาททางการเมืองที่มีความโดดเด่น ส่วนหนึ่งก่อรูปเป็นนโยบายสาธารณะที่แสดงถึงความเป็นเสรีนิยมและอนุรักษนิยมนำไปสู่การสรรค์สร้างผลงานของรัฐบาลนางอังเกลา แมร์เคิล นับเป็นความเปลี่ยนแปลงของเยอรมนีตลอดสมัยการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นางอังเกลา แมร์เคิล ทางด้านการเมือง

บทบาทและผลงานด้านการเมืองของรัฐบาลนางอังเกลา แมร์เคิลกับความเปลี่ยนแปลงของเยอรมนี

รากฐานของความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเยอรมนีมาจากความเป็นผู้หญิงของนางอังเกลา แมร์เคิล ที่มุ่งเน้นการประนีประนอม รอบคอบ แสวงหาจุดร่วมเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปร่วมกัน มากกว่าการแข่งขัน โต้เถียง เพื่อเอาชนะ นำไปสู่ความแตกแยกส่งผลกระทบต่อสังคมการเมืองของเยอรมนีที่ทำให้ชาวเยอรมนีพบปะพูดคุยและอภิปรายซึ่งเปลี่ยนจากเรื่องการเมืองกลายเป็นเรื่องนโยบายสาธารณะ เป็นความแตกต่างจากอดีต

เพราะการเมืองเยอรมนีจากเดิมที่ขับเคลื่อนด้วยผู้ขาย เพศชาย และสุขภาพบุรุษ เป็นการขับเคลื่อนด้วยผู้หญิง เพศหญิง และสุขภาพสตรี นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ และนางอังเกลา แมร์เคิล ซึ่งมีที่ปรึกษาผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่และอยู่ท่ามกลางการชิงไหวชิงพริบของเครือข่ายของผู้ชายที่สูงอายุและมีแนวคิดอนุรักษนิยม มีบทบาทสำคัญจากความพยายามสลายการแบ่งการเมืองเป็นขั้วอำนาจทางการเมือง ด้วยการทำให้เรื่องหรือประเด็นทั้งหลายไม่กลายเป็นการเมือง หรือเรื่องทางการเมือง หรือประเด็นทางการเมือง (Ovortrup, 2016)

ด้านความมั่นคง นางอังเกลา แมร์เคิล ประกาศยกเลิกกฎหมายการเกณฑ์ทหาร การลดขนาดของกองทัพ จากทหารที่มีจำนวน 240,000 คน เหลือจำนวน 170,000 คน ใน ค.ศ. 2011 เพราะกองทัพในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การลดจำนวนเพื่อให้ประชาชนทำหน้าที่อย่างอื่นต่อไป ย่อมเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่า (วิศรุต, 2564) นับว่า นางอังเกลา แมร์เคิล เสนอแนวคิดตามอุดมการณ์แบบเสรีนิยม แตกต่างจากพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครตที่สังกัดเพราะพรรคมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมซึ่งเน้นความมั่นคงด้านการเมืองและการทหาร นำมาสู่การสะสมและพัฒนา กำลังพล กำลังรบ อาวุธยุทโธปกรณ์ และยุทธปัจจัย เพื่อการทหารและการสงคราม ที่มีเป้าหมายเพื่อความอยู่รอดของรัฐ

ด้านการต่างประเทศ การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่ยาวนานกว่า 16 ปี ของนางอังเกลา แมร์เคิล นับเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านหัวหน้ารัฐบาลจากประเทศมหาอำนาจที่สำคัญจำนวนมากตามลำดับ เป็นนายกรัฐมนตรีของอังกฤษหรือสหราชอาณาจักรจำนวน 5 คน ประกอบด้วย นายโทนี แบลร์ และนายกอร์ดอน บราวน์ จากพรรคแรงงาน นายเดวิด คาเมรอน นางเทเรซา เมย์ และนายบอริส จอห์นสัน จากพรรคอนุรักษนิยม เป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศส จำนวน 4 คน ประกอบด้วย นายฌาคส์ ชีรัก นายนิโคลาส ซาโกซี นายฟร็องซัวร์ ออลล็องด์ และนายเอีมันูเอล มาครง เป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นายจอร์จ ดับเบิลยู บุช นายบารัค โอบามา นายโดนัลด์ ทรัมป์ และนายโจ ไบเดน เป็นประธานาธิบดีจีน จำนวน 2 คน ประกอบด้วย นายหูจิ่นเทา และนายสีจิ้นผิง (Spring, 2564)

บทบาทด้านการต่างประเทศของเยอรมนีสมัยนางอังเกลา แมร์เคิล ที่สำคัญ คือ การผลักดันให้ยุโรปมีความก้าวหน้าและเข้มแข็งบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ มุ่งเน้นอนาคตมากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผ่านการทำงานหลากหลายรูปแบบ แทนด้านการทหาร ทำให้สามารถจัดการเหตุการณ์ ปัญหา และวิกฤตการณ์ที่สำคัญของโลก เป็นจำนวนมาก ปัญหาและวิกฤตการณ์ในลิเบีย ซีเรีย และยูเครน การกำหนดความสัมพันธ์กับรัสเซีย นับเป็นตัวอย่างที่สำคัญ (โชคชัย สุทธาเวศ, 2564 : 95) รัฐบาลเยอรมนีสมัยนางอังเกลา แมร์เคิล สนับสนุนการรวมประเทศอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป ที่สำคัญ คือ การออกกระบวนการเบอร์ลิน เพื่อสนับสนุนกลุ่มประเทศบอลข่าน ที่สำคัญ คือ เซอร์เบีย ให้ดำเนินการทีละขั้นละตอนเข้าสู่การเป็นภาคยานุวัติของสหภาพยุโรป (โชคชัย สุทธาเวศ, 2564 : 95) และสนับสนุนกิจกรรมของสหภาพยุโรป ตัวอย่างที่สำคัญ คือ การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภายุโรปใน ค.ศ. 2019 มีสมาชิกรัฐสภายุโรปในสัดส่วนของเยอรมนีจำนวน 96 คน จากจำนวนทั้งหมด 705 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.6 ของทั้งหมด (โชคชัย สุทธาเวศ, 2564 : 95) ขณะเดียวกัน นางอังเกลา แมร์เคิล แสดงความคิดเห็นต่อต้านการออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษ (Britain Exit : Brexit) และเข้าหารือกับนายกรัฐมนตรีอังกฤษเป็นเวลานาน เพราะอังกฤษเผชิญความขัดแย้งเรื่องการออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษที่ไอร์แลนด์เหนือ (มโน เลหาวิช, 2021)

นางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี มีบทบาทคู่ขนานด้านการต่างประเทศกับนางฮิลลารี คลินตัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ระหว่าง ค.ศ. 2009 ถึง 2013 และกลายเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศพัฒนาแล้วที่สำคัญเพียงคนเดียวที่เป็นผู้หญิงท่ามกลางผู้ชายที่ล้วนแล้วแต่เป็นผู้นำประเทศที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อิตาลี และญี่ปุ่น ในเวทีการประชุมของโลกที่สำคัญหลายเวที (ปิปีซี ไทย, 2021) แนวคิดของนางอังเกลา แมร์เคิล ที่มีแสดงถึงความคิดแบบเสรีนิยม เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและได้รับการยอมรับจากนายจอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ระหว่าง ค.ศ. 2001 ถึง 2009 จากพรรครีพับลิกันที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยมเช่นกัน ความน่าสนใจก็คือ แนวคิดของนางอังเกลา แมร์เคิล แสดงถึง

ความแตกต่างจากนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาขณะนั้นหลายประเด็น ตัวอย่างที่สำคัญ คือ การแสดงความไม่เห็นด้วยกับการบุกอัฟกานิสถานของสหรัฐอเมริกา และกลายเป็นผู้นำทางการเมืองเพียงคนเดียวที่เดินทางเยือนอัฟกานิสถานเป็นจำนวนกว่า 10 ครั้ง และมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กและสตรีเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี ที่กองกำลังขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) ประจำการในอัฟกานิสถาน (โมน เลาหวณิช, 2021)

การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 4 ของนางอังเกลา แมร์เคิล ใน ค.ศ. 2017 ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและการผลักดันและการโน้มน้าวจากนายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา จากพรรคเดโมแครต ภายหลังจากการที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ จากพรรครีพับลิกัน ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 2017 และนายบารัค โอบามา ที่เดินทางมากรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ด้วยตนเอง ได้เห็นถึงความมุ่งมั่นและตั้งใจของนางอังเกลา แมร์เคิล เพื่อนำโลกไปสู่อนาคตที่ดี และสำเร็จจุลวงภายหลังจากที่นางอังเกลา แมร์เคิล ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนำพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครตชนะการเลือกตั้งจนนางอังเกลา แมร์เคิล ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 4 (Nevett, 2021)

การดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ก่อให้เกิดการเผชิญหน้าหลายครั้ง นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นภายหลังชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. 2016 จากคำท้าทายที่เป็นความร่วมมือบนพื้นฐานประชาธิปไตย และการประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ที่แคนาดา ที่มีการโต้เถียงกันระหว่างนายโดนัลด์ ทรัมป์ กับนางอังเกลา แมร์เคิล ที่สิ้นสุดลงด้วยการตอรองและเจรจาที่ลงตัวภายหลังการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างเด่นชัด (ข้าวสด, 2564) เพราะการกำหนดและดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาสมัยนายโดนัลด์ ทรัมป์ ที่มีความขัดแย้งอย่างต่อเนื่อง จากการกล่าวหาเยอรมนีถึงการเป็นประเทศที่ได้ดุลการค้าจากสหรัฐอเมริกา หรือทำให้สหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้า (เดลินิวส์, 2560) การกล่าวหาว่าเยอรมนีทรยศกับสหรัฐอเมริกาจากการซื้อน้ำมันจากรัสเซีย (ไทยโพสต์, 2561)

การกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศที่แตกต่างจากประธานาธิบดีท่านอื่นของสหรัฐอเมริกาสมัยนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดี ที่สำคัญ คือ การประกาศถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกจากเยอรมนีที่เคยเป็นเยอรมนีตะวันตกจำนวน 9,500 คน ออกจากเยอรมนีใน ค.ศ. 2020 จากที่มีการประจำการนับตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และประจำการในปัจจุบันไม่ให้เกิน 25,000 คน เพื่อลดงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการทหารของสหรัฐอเมริกา (ผู้จัดการออนไลน์, 2563) และเรียกร้องให้เยอรมนีเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการทหาร ให้จัดสรรค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงและการทหารไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน (Gross Domestic Product : GDP) ของเยอรมนีหรืออื่นใด แต่ถูกตอบโต้จากนางอังเกลา แมร์เคิล ว่า เยอรมนีจัดสรรค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านความมั่นคงและการทหารให้กับองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต้เพิ่มขึ้นทุกปี การเพิ่มศักยภาพเพื่อการป้องกันตนเองของเยอรมนี เท่ากับปกป้องผลประโยชน์ของเยอรมนีและสหรัฐอเมริกาด้วยเช่นกัน และภายหลังอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม ไอร์แลนด์ นอร์เวย์ และเอสโตเนีย ร่วมมือกันคัดค้านแผนการผนวกดินแดนเวสต์แบงก์หรือหุบเขาจอร์แดนของอิสราเอล เท่ากับคัดค้านแผนสันติภาพของสหรัฐอเมริกาในตะวันออกกลาง (ทับทิม พญาไม้, 2563) สะท้อนถึงการถอยห่างของเยอรมนีออกจากสหรัฐอเมริกา หรือความถดถอยในความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับสหรัฐอเมริกา

บทบาทและการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาสมัยนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดี ที่เปลี่ยนแปลงและแตกต่างจากประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่ผ่านมา ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการนำเยอรมนีและสหภาพยุโรปคัดค้านสหรัฐอเมริกาในนโยบายสาธารณะและนโยบายต่างประเทศหลายนโยบายที่มีรากฐานส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดอนุรักษนิยมอย่างสุดขั้ว ที่สำคัญ คือ ด้านการเมือง คือ ปัญหาข้อตกลงนิวเคลียร์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิหร่าน ด้านเศรษฐกิจ คือ การทำสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน และด้านสังคม คือ การมีแนวคิดชาตินิยมสุดโต่ง ปัญหาโรคร้อน (เจษฎาภัทรณ์ ปัทมานุช, 2021) การไม่สนับสนุนการปฏิบัติการทางการทหารของสหรัฐอเมริกาในอัฟกานิสถานของเยอรมนี การที่สหรัฐอเมริกามีนโยบายกีดกันทางการค้า

กับเงินจากการตั้งกำแพงภาษีซึ่งเป็นที่มาของสงครามการค้าเพิ่มความไม่พอใจกับสหรัฐอเมริกาอย่างมาก จากการที่เยอรมนีสานสัมพันธ์กับจีน มหาอำนาจของเอเชียอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองและความมั่นคงและเศรษฐกิจร่วมกัน ทำให้ถูกโจมตีจากประเทศอื่นในยุโรปซึ่งเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา (ข่าวรอบโลก, 2021)

ความสลับซับซ้อนทางความคิดจากการต่างประเทศของนางอังเกลา แมร์เคิล ยังปรากฏเสมอจากการกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ จากตัวอย่างที่สำคัญ คือ ความร่วมมือกับจีนที่เป็นหุ้นส่วนที่สำคัญ ปฏิเสธการปิดล้อมจีนตามนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และแสดงความไม่พอใจจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเยอรมนีให้การต้อนรับนายโจเซฟ ฮอร์ว็ท ที่ทำอากาศยานที่เยอรมนี ขณะเดียวกันก็เชิญทะเลลามะ ผู้นำทางจิตวิญญาณของทิเบตมาเยือนทำเนียบนายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่กรุงเบอร์ลิน ถือเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์สำหรับการไม่เห็นด้วยกับการที่จีนยึดครองทิเบต (มโน เลหาวนิช, 2021) การพบปะผ่านวิดีโอเพื่อบอกกล่าวตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (Farewell Call) ของนางอังเกลา แมร์เคิล ใน ค.ศ. 2021 กับนายสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีของจีน ล้วนแล้วแต่แสดงถึงมิตรจิตและมิตรภาพอย่างยิ่ง จากหัวข้อสนทนาความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับจีน สหภาพยุโรปกับจีน และเรื่องที่สำคัญ ประกอบด้วย ข้อตกลงทางการค้าระหว่างจีนกับยุโรป ปัญหาความเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การป้องกันไวรัสระบาด และปัญหาสิทธิมนุษยชน มีการเดินทางไปเยือนจีนจำนวน 12 ครั้ง ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 16 ปี นับเป็นผู้นำสหภาพยุโรปที่เดินทางเยือนจีนมากที่สุดคนหนึ่ง (มติชน, 2564)

ความสลับซับซ้อนทางความคิดจากการต่างประเทศของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่ต่อจีนแสดงออกนอกเหตุการณ์ที่สำคัญช่วงที่จีนปราบปรามผู้ชุมนุมที่ฮ่องกงอย่างหนักใน ค.ศ. 2020 เพราะกระทบถึงพลเมืองเยอรมนีที่พำนักในฮ่องกง ทำให้กระทรวงการต่างประเทศของเยอรมนีประกาศเตือนไม่ให้ชาวเยอรมนีที่พำนักที่ฮ่องกงแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่อ่อนไหว นับเป็นการเตือนที่ใกล้เคียงกับการกระทบสิทธิมนุษยชนเช่นกัน ทำให้นักวิเคราะห์ต่างมองว่าเยอรมนีมีท่าทีอ่อนข้อให้กับจีนมากเกินไป เพราะจีนเป็นประเทศที่มีบทบาทและความสำคัญต่อโลก ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล

พยายามสานสัมพันธ์ด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับจีน เพราะมองว่าจีนมีความสำคัญด้านยุทธศาสตร์ต่อสหภาพยุโรป ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่านางอังเกลา แมร์เคิลมีมุมมองต่อจีนที่ล้าสมัยและล้าหลังมากเกินไป (ตริโนช อิงคุนันทน์, 2564)

ความร่วมมือของเยอรมนีที่มีต่อจีนยังแสดงออกจากการที่เยอรมนีเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ของจีน (ผู้จัดการออนไลน์, 2560). และการเข้ามามีส่วนหนึ่งของธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) ของจีน (นรินรัตน์ พรหมพิทักษ์, 2015) ตามความคิดริเริ่มของสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีของจีน แต่การแสดงออกจากความเคลื่อนไหวที่แทบไม่เคยปรากฏหรือมีมาก่อนมาจากการที่รัฐบาลเยอรมนีใน ค.ศ. 2021 ส่งเรือรบฟรีเกตหนึ่งลำ ที่พร้อมด้วยสรรพกำลังจากชิปนาวทูต่อต้านเรือ อากาศต่อต้านอากาศยาน และตอร์ปิโดต่อต้านเรือดำน้ำจำนวน 46 ลูก แล่นเข้าสู่ทะเลจีนใต้ ซึ่งทางกองทัพเรือเยอรมนีให้เหตุผลที่ส่งเรือดำน้ำสู่น่านน้ำทะเลจีนใต้ว่าภายใต้ความร่วมมือของพันธมิตรทำให้เยอรมนีต้องปรากฏตัวในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (ไทยรัฐ, 2564) นับเป็นความยืนยันสำคัญของความร่วมมือและความขัดแย้งระหว่างเยอรมนีกับจีนอย่างมีนัยสำคัญ

ขณะเดียวกัน นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นนายกรัฐมนตรีเยอรมนีที่อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้สหภาพยุโรปคว่ำบาตรรัสเซียหลังจากที่ผนวกไครเมียเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซียใน ค.ศ. 2014 และสนับสนุนการแยกดินแดนในยูเครนตะวันออก (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2564) การพบปะกันระหว่างนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนีกับนายวลาดิมีร์ ปูติน ประธานาธิบดีรัสเซีย ใน ค.ศ. 2016 มีการนำสุนัขของนายวลาดิมีร์ ปูติน ไปต้อนรับ แต่นางอังเกลา แมร์เคิล ซึ่งไม่ชอบสุนัขเนื่องจากเคยถูกกัดก็ไม่ได้แสดงความหวาดหวั่นพรั่นพรึง และภายหลังนายวลาดิมีร์ ปูติน กล่าวชื่นชมถึงความจริงใจในการทำงาน รับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ทุกสถานการณ์ และจะนำพาเยอรมนีกับรัสเซียให้มีความสัมพันธ์ที่เพิ่มพูนขึ้นในอนาคต (ผู้จัดการออนไลน์, 2559).

ระหว่างการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเยอรมนี นางอังเกลา แมร์เคิล เดินทางเยือนประเทศมหาอำนาจอย่างต่อเนื่อง ทำให้พบปะผู้นำที่คุ้นเคย การพบปะกับ นายโจ ไบเดน ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาภายหลังชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 2020 และดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีใน ค.ศ. 2021 แสดงถึงมิตรภาพและเพื่อนผู้ยิ่งใหญ่จากสหรัฐอเมริกา ซึ่งการหารือครั้งสุดท้ายมุ่งเน้น การพูดคุยปัญหาภัยคุกคามประชาธิปไตยทั่วโลก การตอบโต้การรุกรานดินแดนในยุโรป ตะวันตกและการโจมตีไซเบอร์ของรัสเซีย การผลักดันของจีนเพื่อครอบงำเทคโนโลยีขั้นสูง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และการแก้ปัญหาโควิด-19 นับเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่ถือกำเนิดแม้มีเวลาการทำงานระหว่างกันเป็นช่วงเวลาอันสั้น และการเยือนสหรัฐอเมริกาในฐานะนายกรัฐมนตรีเยอรมนีครั้งสุดท้ายนี้ นางอังเกลา แมร์เคิลได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ เพราะเป็นผู้นำที่มีหลักการและความกล้าหาญ (มโน เลหาวณิช, 2021) การทำงานอย่างมุ่งมั่น เด็ดเดี่ยว ซื่อสัตย์ และซื่อตรง ทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากความสามารถที่ทำงานร่วมกับผู้นำของประเทศมหาอำนาจจากความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมากได้อย่างต่อเนื่อง จนทำให้นางอังเกลา แมร์เคิล ได้รับฉายาจากสื่อมวลชนนานาชาติให้เป็นราชินีทางการทูต (Queen of Diplomacy) (มโน เลหาวณิช, 2021)

บทสรุป : บทบาทและผลงานด้านการเมืองของนางอังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ระหว่าง ค.ศ. 2005 ถึง 2021

จากการเกิดในเยอรมนีตะวันตกและอพยพย้ายไปเยอรมนีตะวันออกของครอบครัวของบาทหลวงศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ บ่มเพาะให้นางสาวอังเกลา โดโรเธีย คัสเนอร์ (Angola Dorothea Kasner) อดทนเข้มแข็งจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในยุโรปตะวันออก ความล้มเหลวด้านการกีฬาที่เป็นความปรารถนาตั้งแต่วัยเยาว์ที่มีความแตกต่างกับความสามารถทางวิชาการที่ดีเยี่ยม ที่สำคัญ จากวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา ทำให้มุ่งมั่นด้านวิชาการ จนสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก

ด้านคอนดัคตและการทำงานที่สถาบันวิทยาศาสตร์ในเยอรมนีตะวันออก (ข่าวสถานการณ์, 2015) จนมีการคาดหมายถึงการที่จะได้นักวิทยาศาสตร์หญิงที่มีผลงานวิจัยที่โดดเด่นเหมือนมาตามแมรี คูรี นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมนี ที่เคยได้รับรางวัลโนเบล บุคคลในดวงใจและเป็นแรงบันดาลใจของนางสาวอังกะลา โดโรเธีย คัสเนอร์ ที่กลายเป็นนางอังกะลา แมร์เคิล ภายหลัง มากกว่าจะเป็นนักการเมือง (เจษฎาภัทรณ์ ปัทมานุช, 2021) ความสนใจทางการเมืองบนพื้นฐานที่แตกต่างจากนักการเมืองคนอื่นเพราะมีความคิดที่ติดมาจากการเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ว่าทุกอย่างต้องมีเหตุผลและพิสูจน์ได้ (ข่าวสถานการณ์, 2015) และเคยสมัครเป็นยุวชนพรรคคอมมิวนิสต์ (Free German Youth Organization) เมื่อวัยเยาว์ที่ต้องการสิทธิพิเศษด้านการศึกษา (เจษฎาภัทรณ์ ปัทมานุช, 2021) ทำให้การก้าวสู่การเมืองเป็นที่สนใจของบุคคลที่แวดล้อมช่วงการล่มสลายของเยอรมนีตะวันออก

การก้าวสู่ตำแหน่งทางการเมืองและดำรงตำแหน่งที่ละชั้นทีละตอนตามลำดับจนดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครตและนายกรัฐมนตรีในเวลาต่อมา นับเป็นสิ่งพิสูจน์ถึงความสำเร็จจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองสูงสุดในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร แต่การครองตำแหน่งอย่างต่อเนื่องและยาวนาน กลับเป็นสิ่งที่พิสูจน์ถึงความอดทน มุ่งมั่น ตั้งใจ และเน้นผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า และแสดงถึงการปรับตัวของนางอังกะลา แมร์เคิล ทั้งเรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ที่ไม่ทันสมัยให้กลายเป็นบุคคลที่ตามสมัย และเรื่องการบริหารประเทศ จากการผสมผสานระหว่างแนวคิดและอุดมการณ์แบบอนุรักษ์นิยมที่เป็นพื้นฐานสำคัญของพรรคสหภาพคริสเตียนเดโมแครต กับเสรีนิยมและสังคมนิยมที่เป็นปรากฏการณ์ที่แพร่ขยายพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนหนึ่งมาจากโลกาภิวัตน์ ดังที่ปรากฏจากนโยบายสาธารณะหลายนโยบาย ทั้งจากนโยบายในประเทศ ที่สำคัญ คือ การลดกำลังทหาร และนโยบายต่างประเทศ ที่ปฏิเสธหรือไม่สนับสนุนความขัดแย้งและสงครามบางกรณี ปัญหานิวเคลียร์อิหร่าน แต่ขณะเดียวกันก็ยินดีเข้าร่วมกับเวทีพหุภาคีที่สำคัญและจำเป็นในด้านการเมือง คือ การเป็นพันธมิตรกับประเทศที่กำหนดยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ และด้านเศรษฐกิจ จากการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย

หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางและธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย ที่มีจีนเป็นแกนนำ ขณะเดียวกันก็เป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันความร่วมมือของสหภาพยุโรป ทำให้เป็นเสมือนหนึ่งผู้นำสหภาพยุโรปในทางพฤตินัย จนก่อให้เกิดคำถามว่าหาก นางอังเกลา แมร์เคิล วางมือทางการเมืองไป สหภาพยุโรปจะเป็นอย่างไรในอนาคต

การทำงานอย่างหนักและต่อเนื่องในฐานะผู้นำของประเทศมหาอำนาจอันดับที่ 4 ของโลก ตลอดระยะเวลากว่า 16 ปี พลิกฟื้นจากความตกต่ำทางการเมือง เศรษฐกิจ และ สังคม ภายหลังการรวมประเทศ นางอังเกลา แมร์เคิล นับได้ว่ากลายเป็นบุคคลที่ประสาน หลอมรวมเยอรมนีที่เคยแบ่งเป็นเยอรมนีตะวันออกและเยอรมนีตะวันตกให้เป็นประเทศ เดียวกันได้อย่างแนบสนิท ขณะเดียวกันก็ผลักดันให้เยอรมนีโดดเด่นเป็นสง่าบนเวทีการเมือง ระหว่างประเทศ ถือเสมือนหนึ่งเป็นผู้นำโลกเสรีที่สายเหยี่ยว กระแสฝ่ายขวา (right wing) อำนาจนิยม (authoritarianism) และประชานิยม (populism) มาแรงช่วงกลางถึงปลาย ทศวรรษที่ 2010 ความสำเร็จจากผลงานของนางอังเกลา แมร์เคิล แสดงถึงบทบาทที่สำคัญยิ่ง ต่อเยอรมนีและสังคมระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจเมื่อนางอังเกลา แมร์เคิล แลงนโยบายสาธารณะต่อรัฐสภาเป็นครั้งสุดท้ายใน ค.ศ. 2021 ท่ามกลางสายตาชาว เยอรมนีทั้งประเทศ เมื่อแถลงนโยบายสาธารณะจบ ชาวเยอรมนีจำนวนมากออกมายืน ประบมือนอกกระเป๋ายางบ้านของตนเองเป็นเวลา 6 นาที เพื่อเป็นเกียรติแก่รัฐสตรี นายกรัฐมนตรี ผู้นำพาประเทศไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยอดเยี่ยมที่ ประวัติศาสตร์ต้องจารึกตลอดไป

บรรณานุกรม

- ข่าวรอบโลก (2021). ““อังเกลา แมร์เคิล” นายกฯ หญิงเหล็กแห่งเยอรมนีที่โลกจารึก”
Report Journal. **Blockdit** วันที่ 28 กันยายน สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ.
2565 <https://www.blockdit.com/posts/615276c38dfe5a0c84b2ae3a>
- ข่าวสด (2564). “ตำนานแมร์เคิล 16 ปีนายกฯหญิงเยอรมัน จากแฟนบอลถึงผู้นำโลก” รอบ
โลก **KhaosodOnline** วันที่ 26 กันยายน สืบค้น วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก
https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_6641102
- ข่าวสถานการณ์ (2015). “อังเกลา แมร์เคิล บุคคลผู้ทรงอิทธิพลแห่งปี 2015 (ข่าว)”
MoneyHub วันที่ 23 ธันวาคม สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก จาก
<https://moneyhub.in.th/article/person-of-the-year-2015/>
- เจ้าภาพัทรณ์ ปัทมานุช. (2021). ““อังเกลา แมร์เคิล” ผลผลิตจากคอมมิวนิสต์ สู่อเมริกา
แห่งโลกเสรี” **Salika : Knowledge sharing space**. วันที่ 2 มีนาคม สืบค้น วันที่
10 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก [https://www.salika.co/2021/03/02/angela-](https://www.salika.co/2021/03/02/angela-dorothea-merkel/)
[dorothea-merkel/](https://www.salika.co/2021/03/02/angela-dorothea-merkel/)
- โชคชัย สุทธาเวศ. (2564). “เยอรมนี : การสรรค์สร้างรัฐบนเส้นทางการเป็นประเทศผู้นำแห่ง
สหภาพยุโรป” **รัฐสภาสาร** ปีที่ 69 ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม หน้า 95.
- ณรรญา ตัญญาพัฒนกุล. (2021). “สิ้นสุด Merkelism? : 16 ปี เยอรมนีในมือ “อังเกลา แมร์
เคิล”” **The 101.World** วันที่ 27 กันยายน สืบค้น วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565
จาก <https://www.the101.world/16-years-of-angela-merkel/>
- เดลินิวส์ (2560). “"ทรัมป์-แมร์เคิล"เปิดศึก สาดสงครามน้ำลายข้ามทวีป” **เดลินิวส์** วันที่ 31
พฤษภาคม สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก
<https://d.dailynews.co.th/foreign/577020/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ตรีนุช อิงคุทานนท์. (2564). “สิ้นสุด 16 ปี ‘ยุคแมร์เคิล’ นายกฯ มากผลงาน กับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในเยอรมนี” **Thairath Online** วันที่ 24 กันยายน สืบค้น วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/speak/100507>
- ทัฬหี พญาไม้. (2563). “โลกที่อเมริกาไม่ใช่ “ผู้นำ” อีกต่อไปแล้ว!!!” **MGR Online** วันที่ 28 มิถุนายน สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9630000066473>
- ไทยโพสต์ (2561). “ถึงเวลาแล้วที่เยอรมันจะก้าวขึ้นมาเป็นปากเสียงสำคัญของโลก” **ไทยโพสต์** วันที่ 8 กรกฎาคม สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/12945>
- นรินทร์ พรหมพิทักษ์ (2015). “เอกอัครราชทูตเยอรมนีประจำประเทศไทยยืนยันสนับสนุน AIB” ข่าวเศรษฐกิจ **สำนักข่าวอินโฟเควสท์** วันที่ 29 เมษายน สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก <https://www.ryt9.com/s/iq29/2147972>
- บีบีซี ไทย (2021) “รวมภาพชีวิตการทำงานการเมืองของ อังเกลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี” **BBC News ไทย** วันที่ 26 กันยายน สืบค้น วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-58698079>
- ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. (2564). “อังเกลา แมร์เคิล : รวมช่วงเวลาน่าจดจำตลอด 16 ปี นายกรัฐมนตรีเยอรมนี” ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. วันที่ 10 ธันวาคม สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก <https://www.prachachat.net/world-news/news-818802>

บรรณานุกรม (ต่อ)

ผู้จัดการออนไลน์. (2559). “In Pics : ปูตินลั่น “ไม่เคยวางแผนใช้ “คอร์นี” ลาบาดอร์ร่าง
ยักษ์สุดหวง คุณคาม “แมร์เคิล” นายกฯหญิงเยอรมัน”ที่กลัวมหาสมุทรชีวิต” ยุโรป
MGR Online วันที่ 13 มกราคม สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก
<https://mgronline.com/around/detail/9590000004417>

ผู้จัดการออนไลน์. (2560). “BRI Focus : การค้าจีน-มิตรประเทศ “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง”
โตเกือบ 8 แสนล้านดอลลาร์” เศรษฐกิจ-ธุรกิจ MGR Online วันที่ 2 ตุลาคม
สืบค้น วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก
<https://mgronline.com/china/detail/9600000111715>

ผู้จัดการออนไลน์. (2563). “เยอรมนีมีนิตบ สัมพันธ์กับสหรัฐฯ ข่าง ‘สลบซบซออน’
หลังทรัมป์สั่งถอนทหารมะกันกว่า 1 ใน 4 จากแดนดอยซ์ คาคเพราะไม่ปลื้ม ‘แมร์
เคิล” MGR Online วันที่ 7 มิถุนายน สืบค้น วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก
<https://mgronline.com/around/detail/9630000058887>

ผู้จัดการออนไลน์. (2564). “Weekend Focus: ‘อังเลา แมร์เคิล’ อาลาดำแหน่งนายกฯ
เยอรมนี ปิดฉาก 16 ปี ‘ผู้นำหญิงเหล็กแห่งยุโรป” ยุโรป MGR Online วันที่ 2
ตุลาคม สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก
<https://mgronline.com/around/detail/9640000097584>

มติชน ออนไลน์. (2564). “‘สี จิ้นผิง’พบ‘อังเลา แมร์เคิล’ Farewell Call” Matichon
Online สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก
https://www.matichon.co.th/article/news_3026613

มนเ เลาหวนิช (2021). “เมื่อหญิงเหล็กแห่งเยอรมนี โบกมืออาลา” Thaipublica วันที่ 20
กันยายน สืบค้น วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2565 จาก
<https://thaipublica.org/2021/09/angela-dorothea-merkel-mano-laohavanich21/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิศรุต (2564). “วางมือให้คนรุ่นใหม่หน้าชาติ ปิดตำนาน 16 ปี แมร์เคิล” วันที่ 26 กันยายน
workpointtoday สืบค้น วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2564 จาก
<https://workpointtoday.com/explainer-angela-merkel-3/>
- Forbes. (2020) “Angela Merkel” **Forbes** Retrieved January, 3 from
<https://www.forbes.com/profile/angela-merkel/?sh=55f7d68922dd>
- Forbes. (2020). “Angela Merkel, Christine Lagarde And Kamala Harris Top
Forbes’ 100 Most Powerful Women List” **Forbes** December, 12
Retrieved January, 3 from
<https://www.forbes.com/sites/forbespr/2020/12/08/angela-merkel-christine-lagarde-and-kamala-harris-top-forbes-100-most-powerful-women-list/?sh=544e137b1a5f>
- Nevett, Joshua. (2021) “Angela Merkel : Four expert verdicts on a contested
legacy” **BBC News**. Retrieved January, 1 from
<https://www.bbc.com/news/world-europe-58570507>
- Ovortrup, Matthew. (2016). **Angela Merkel : Europe 's Most Influential
Leader**. New York, New York : Overlook Duckworth.
- Saskia Miller. (2020)**The Atlantic** April, 20 Retrieved January, 3 from
<https://www.theatlantic.com/international/archive/2020/04/angela-merkel-germany-coronavirus-pandemic/610225/>
- Spring (2564). “อาลา "อังเกลา แมร์เคิล" ปิดฉาก สตรีเหล็ก นายกรัฐมนตรี ผู้นำเยอรมนี
16 ปี” ข่าว **Springnew** วันที่ 25 กันยายน สืบค้น วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2564
จาก <https://www.springnews.co.th/blogs/news/816239>